Onderwerp: Annotatie voor Bestuursplatform Energietransitie NZKG van 30 juni 2021

Aan: Wethouder Van Doorninck
Ter info: Wethouder Everhardt
Van: [redacted]@amsterdam.nl, [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl, [redacted]
Kopie: [redacted] (RenD), [redacted] (EZ)

Tijdstip: 30 juni 2021 van 15:00 – 16:00, digitaal via Teams

Agenda

1. **Opening/ mededelingen**
   - stand van zaken VAWOZ EZK
   - bespreking PVA uitvoeringsprogramma energietransitie verschuift naar volgend platform
2. **Verslag BPF ET NZKG 12 mei** (bijlage A)
3. **Cluster Energie Strategie NZKG**
   - addendum CES NZKG (bijlage B, ter besluitvorming)
4. **Carbon Capture and Storage (CCS)**
   - presentatie door EZK (ter kennisname)
5. **Uitvoeringsprogramma Energietransitie NZKG; versnellingstafel waterstof**
   - Position paper en plan van aanpak waterstof, (bijlage C en D ter besluitvorming en ter kennisname)
6. **Regionale Energie Strategie Noord-Holland Zuid**
   - notitie RES NHZ (bijlage E ter kennisname)

Hieronder wordt per punt geannoteerd

Ad 1. Opening / mededelingen

- stand van zaken VAWOZ (Verkenning Aanlanding Wind Op Zee) van EZK
- bespreking PVA uitvoeringsprogramma energietransitie verschuift naar volgend platform

Advies: Voor kennisgeving aannemen

Extra: Waarschijnlijk zal de aankondiging van Liander niet onvermeld blijven, over de congestie op het elektriciteitsnetwerk voor het oostelijk deel van het Havengebied en Buiksloterham/Overhoeks (zie kaarten hieronder).

Advies: Goed om partners in NZKG mee te nemen in situatie en Amsterdamse lijn (PB en Raadsbrief).

- Wethouder beschikt via Congestie spoor over informatie. Wanneer bekend is wat de aard van het agendapunt is wordt aanvullende annotatie gestuurd.
- Amsterdam werkt samen met Liander, Tennet en Port of Amsterdam in het Elektriciteit Voorziening Amsterdam Programma. Urgentie van investeringen in het elektriciteitsnet werden afgelopen twee jaar steeds duidelijker. De actuele situatie met twee congestie-gebieden in Amsterdam en verschillende gebieden van aandacht in de stad, lijkt Liander te hebben verrast. En daarmee gemeente ook.
- Liander is verantwoordelijk voor de benodigde investeringen in de infrastructuur. Gemeente werkt vol mee om hiervoor de ruimte en ondersteuning te bieden.
- Afhankelijkheid van Tennet voor voeding van het Liandernet (met kritische punten aan de westkant van de stad) en Rijk is belangrijk om te noemen.
- We verwachten van TenneT en Liander dat zij zich organiseren hierop, maar zien dat het nu tekort schiet. Voor gestructureerd aan de slag gaan, zijn (project- en procesmanagement)- skills nodig die we op dit moment niet zien. Provincie geeft deze signalen ook.
- In Amsterdam organiseren we ons hierop. We zijn met verschillende projectteams in gesprek om te zien hoe we knelpunten z.s.m. kunnen oplossen o.a.:

- Voor Hemweg (waar ook op korte termijn een knelpunt kan ontstaan) wordt een caseteam ingericht met TenneT, Liander, PoA, provincie en gemeente. De bedoeling is dat we z.s.m. oplossingen krijgen voor de problematiek.
- Netbeheerders vragen om eerder de hulpvragen aan ons te stellen. Maar ook kritisch te zijn op wat er binnen hun eigen handelingsperspectief ligt. Zoals: eerder standaarden loslaten. Netbeheerders zullen aangeven dat dit het proces juist vertraagt, maar de praktijk leert dat we op veel plekken in stedelijk gebied sowieso op maatwerk uitkomen. Gesteggel over het wel/niet toepassen van standaarden kost dan alleen maar meer tijd.
- Gezamenlijke lobby naar Rijk: Samen optrekken om meer financiële middelen beschikbaar te krijgen. En netbeheerders de mogelijkheid te geven om eerder en meer te kunnen sturen op het in balans brengen van vraag en aanbod.

Kaartje van de gebieden

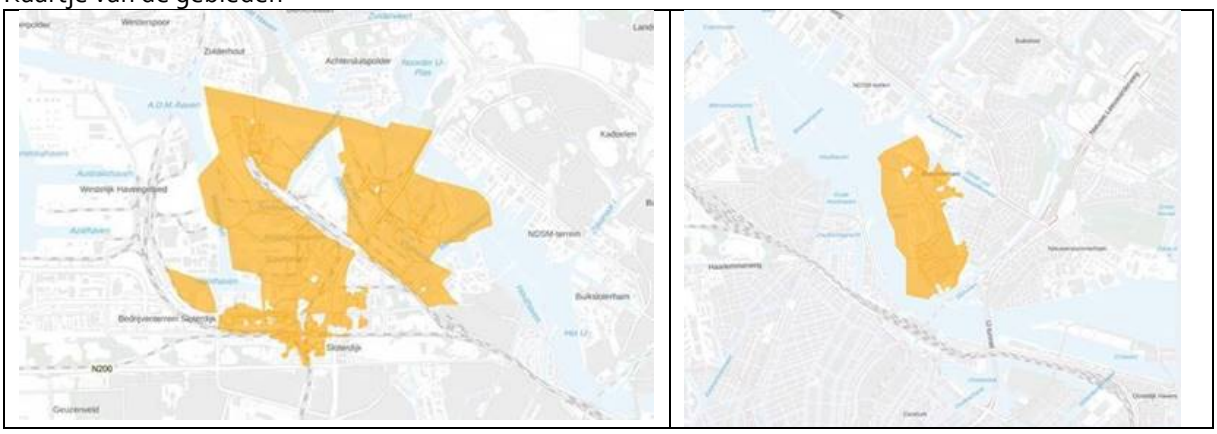

Ad 2. Verslag BPF ET NZKG, bijlage A

Advies: instemmen

Ad 3. Cluster Energie Strategie NZKG, bijlage B
Bijlage B bestaat uit 5 documenten:

1. Oplegnotitie addendum CES NZKG
2. Cluster Energie Strategie NZKG definitief
3. Addendum elektriciteit-EZK-format definitief
4. Addendum waterstof EZK-format definitief
5. Addendum CO_2 EZK-format definitief

Het BPF wordt gevraagd om in te stemmen met het indienen van deze sleutelprojecten.

Achtergrond: De CES-NZKG beschrijft nut en noodzaak van 3 sleutel energie-infrastructuurprojecten van nationaal belang, die voorwaarde zijn voor de transitie van het NZKG, zoals o.a. beschreven in het klimaatakkoord (doelstelling: 4,3 miljoen ton CO_2 reductie voor 2030). Deze projecten moeten uiterlijk 1 juli ingeleverd worden bij het ministerie van EZK, en dienen als input voor het MIEK[1] en het PIDI[2].

1. Verzwaring van het elektriciteitsnet in de regio, om de groeiende vraag naar elektriciteit van de industrie (en de bebouwde omgeving) te faciliteren;
2. Aanleg van een 'Regional Integrated Backbone' voor waterstof tussen IJmuiden (Nobian/Tata) en de industrie in het Amsterdamse (en Zaanse) havengebied;
3. Ontsluiting van het CO_2-netwerk onder de Noordzee, voor CO_2 opslag vanuit Tata Steel en andere regionale industrieën (project Athos)

[1] MIEK: Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat
[2] PIDI: Programma Infrastructuur Duurzame Industrie

Voor elk van de projecten is een apart addendum geschreven, volgens het format van ministerie van EZK, met daarin o.a. de verwachte investeringen, technische aspecten, strategische voordelen, knelpunten, risico's en afhankelijkheden, mogelijke alternatievenen, en de verwachte emissiereductie.

N.B. Verschillende aspecten van deze projecten zijn voor een aantal partijen in het NZKG nog onderwerp van discussie, zoals:

- De zoekgebieden voor locaties van benodigde extra onderstations/transformatoren, aanlanding van kabels voor Wind Op Zee en backbone leidingen; de IJmond gemeentes – met name Beverwijk – hebben het idee dat zij bovenmatig belast worden met het neerdalen van infrastructuur waar ze zelf relatief weinig nut van hebben.
- De wenselijkheid van het – als tussenstap naar volledig groene waterstof – faciliteren van blauwe waterstof uit afvalgassen van het Tata productieproces, en de 'mengbaarheid' met de toekomstige groene waterstof
- De omvang van Athos i.r.t. initiatieven Porthos uit Rotterdam en Artemis, van private partijen Shell en Total (zie ook agendapunt 4) en de NGO lobby voor versnelde overgang door Tata naar CO_2-vrije staal productie. Laatste bericht is dat Tata samen met FNV die versnelling serieus gaat onderzoeken, maar dat ook in dat geval CCS nodig blijft, in ieder geval als tussenfase.
- De mogelijkheid om ook stakeholders buiten de NZKG voldoende aan te sluiten. Zoals Noord Holland Noord / Den Helder (aanlanding Wind op Zee, import waterstof), of Schiphol (belang in synthetische kerosine).

Betrokkenheid Amsterdam: Wij zijn betrokken geweest bij het opstellen van de CES en de addenda, en zien deze 3 projecten ook als vereiste voor de ET in het NZKG, die tijdig ingebracht moeten worden bij het MIEK.

Vervolgstappen en besluitvorming: Op 15 september moet de definitieve CES, uitgewerkt met o.a. een investeringsagenda en een indicatie van ruimtelijke en milieu impact, ingeleverd worden bij EZK. Dat zal gebeuren onder voorbehoud van goedkeuring door raden en staten, aangezien PNH en een aantal gemeentes de CES ter besluitvorming willen voorleggen aan hun raden.
In Amsterdam zien we vooralsnog de CES als nadere uitwerking van het beleid als geformuleerd in de routekaart Amsterdam Klimaatneutraal, programma verduurzaming Haven en Industrie, als ook verwoord in de gemeentelijke visie haven. De CES zal na het reces worden voorgelegd aan het College van B&W, met het voorstel deze ter kennisname aan te bieden aan de gemeenteraad.

Advies: instemmen met de stukken.

Ad 4. Carbon Capture and Storage (CCS)
Ministerie EZK is eind mei gestart met een 'brede verkenning CCS'.

Advies: Luisteren

Ad 5. Uitvoeringsprogramma ET NZKG; versnellingstafel waterstof, bijlage C en D
Bijlage C en D zijn het 'position paper waterstof' en een presentatie over het bijbehorende plan van aanpak.

Achtergrond:
Op initiatief van [redacted] Nobian (voorheen Nouryon/Akzo), is de MRA/NZKG-versnellingstafel waterstof gestart, waarin zowel het bedrijfsleven als overheden zich hebben verenigd om de transitie naar waterstof te versnellen[3] . Onder leiding van [redacted], directeur Energietransitie NZKG, en met PoA als trekker en coördinator is een position paper geschreven, dat de kenmerken, mogelijkheden en kansen voor de regio weergeeft op het gebied van waterstof.

[3] Port of Amsterdam, Schiphol, Tata Steel, Gasunie, Nobian, Vattenfall, Alliander, Provincie Noord Holland, Gemeente Amsterdam, MRA en Projectbureau NZKG

Betrokkenheid Amsterdam:
Amsterdam is nauw betrokken. Inhoudelijk via [redacted], vanuit het programma 'verduurzaming Haven & Industrie' (H&I) olv [redacted]. Bestuurlijk via WH Everhardt; woensdag 23 juni j.l. was het derde CEO/bestuurder overleg van de versnellingstafel, onder zijn voorzitterschap[4]. Toen is unaniem steun en commitment gegeven aan het position paper, na aanpassing op de volgende onderwerpen:

- Meer focus op unieke elementen NZKG,met Tata en Schiphol als drivers voor transitie
- Benoemen dwarsverbanden met elektricitiet-voorziening en congestie-maatregelen
- Aanscherpen verbinding met (Port of) Den Helder

Tevens is afgesproken dat partijen gezamenlijk het plan van aanpak / routekaart verder uitwerken, waarin concrete stappen en doelstellingen staan beschreven hoe de NZKG/MRA regio in de komende decennia kan uitgroeien tot een Europese Hydrogen Valley.

Voor de uitwerking van het plan van aanpak zijn er verschillende strategieën gedefinieerd, met bijbehorende werkgroepen. Ook hierbij is de Amsterdam goed aangehaakt. Het team H&I wordt hierin ondersteund door het Team Europese Subsidies (TES), dat heeft aangeboden een EU Subsidiescan uit te voeren, door Amsterdam International Business (AIB) met het inzichtelijk maken van de innovatie en kennisontwikkeling die op dit gebied plaatsvindt en vanuit het programma 'Uitstootvrije mobiliteit'.

Vervolgstappen en besluitvorming
Afgelopen woensdag is ingestemd met de volgende vervolgstappen:

- Eventuele input van het BPF ET verwerken en daarna het position paper onder de aandacht brengen van de landelijke politiek, o.a. de formatietafel van het nieuwe kabinet en de EU.
- Het in kaart brengen van de benodigde middelen, beschikbare fondsen, risico's, eigenaarschap en commitment
- Het opzetten van een efficiënte werkstructuur met de deelnemende partijen, met o.a. de volgende uitgangspunten:
    - Bestuurlijke besluitvorming wordt voorbereid in het Bestuursplatform NZKG - ET (let op: Schiphol maakt geen deel uit van dit gremium)
    - Een tweemaandelijks voortgangsoverleg op directeurenniveau
    - Uitvoering door de samenwerkende partijen

Advies:
Instemmen met het concept position paper en de voorstellen voor vervolgaanapk.
U kunt opmerken dat Amsterdam de productie en toepassing van blauwe waterstof ziet als overgangsfase in de transitie naar volledig groene waterstof.

Ad 6. Regionale Energie Strategie Noord-Holland Zuid, bijlage E
Bijlage E over de RES is ter informatie.

Achtergrond: In dit stuk wordt de relatie beschreven tussen de RES en de CES, met de dwarsverbanden tussen de gebouwde omgeving en de industrie. Met bijvoorbeeld industrie- en bedrijventerreinen als locaties voor windturbines en zonneparken/-panelen, de industrie als leverancier van warmte en producent van alternatieve brandstoffen, en vooral de industrie als basis voor robuuste energienetwerken

Betrokkenheid Amsterdam: Onderzoek naar het gebruik van geothermie in de regio, verduurzaming van warmtenet Amsterdam Zuidoost/Almere,

N.B. Appendix 1 geeft een overzicht van de samenhang van klimaattafels, RES, CES, MIEK, PIDI en RO instrumentarium

[4] De eerste bijeenkomst was op 9 april j.l. op initiatief van Nobian [redacted] die hiervoor WH Everhardt had benaderd, vanwege de verbinding met o.a. Haven en Schiphol

Advies: Indien aan de orde: instemmen/ondersteunen: De groei van de economie, woningbouw en energietransitie in de regio stelt zeer hoge eisen stellen aan de infrastructuren, waaronder prominent het elektranet. De voorstellen in het CES, zeker die tav verzwaring regionaal elektriciteitsinfrastructuur, zijn cruciaal en van nationaal belang voor behalen doelen economie, wonen en duurzaamheid. Dit vraagt stevige investeringen en andere wettelijke randvoorwaarden voor netwerkbedrijven en andere partners.

Einde vergadering

Advies: [redacted] en haar (kleine) team complimenteren met de grote hoeveelheid werk, die de afgelopen maanden is verzet. [redacted] op een rijdende trein gesprongen en heeft – ondanks continu schuivende panelen – tempo gemaakt, overzicht gebracht en samenhang weten te realiseren.

Annex 1. Overzicht en samenhang van Klimaatakkoord, RES, CES, MIEK en RO instrumentarium

